

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ТВЪРДИЦА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Мария Гвоздейкова - Златева
Кмет на Община Твърдица

ОТНОСНО: Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица 2026-2029 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н КРЪЛЕВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ
СЪВЕТНИЦИ,

До настоящия момент Община Твърдица е в сила програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета приета през 2014 г. Период достатъчно дълъг за да могат да се направят съответните анализи. Анализирайки данните става ясно, че в периода 2020 – 2025 г. е извършен отлов и обработка на 191 броя кучета. От извършеното преброяване на безстопанствените кучета на територията на населените места през 2023 и 2025 г. става ясно, че съществена промяна в популацията не е настъпила, като съответно през 2023 г. са идентифицирани 32 броя кучета на територията на населените места от общината, а през 2025 г. са идентифицирани 2025 броя безстопанствени кучета. Това налага извода, че следва да се предприемат нови мерки за справянето с описания проблем, като се изработи нов план с оглед проследяване на процеса на овладяване на популацията. Същевременно все още е доста спорна дефиницията дефиниция на понятието безстопанствино куче:

Според българското законодателство (Закона за защита на животните), „безстопанствено куче“ е всяко куче, което няма собственик или има такъв, но се намира извън неговия надзор, не е под прекия му контрол или е изоставено.

Основните характеристики включват:

- **Липса на постоянен надзор:** Животното се движи свободно на обществени места без придружител.
- **Изоставяне:** Куче, чийто собственик го е напуснал с цел да се освободи от него.
- **Липса на идентификация:** Често тези животни нямат поставен микрочип или друг знак за собственост.

Общините са длъжни да залавят такива кучета, да ги обезпаразитяват, кастрират и ваксинират, след което, ако са здрави и неагресивни, ги връщат по местата на залявяне (освен ако не бъдат осиновени)]. Често срещан дабат е по въпросът, кой носи отговорност за безстопанствените кучета

Отговорността за безстопанствените кучета в България е споделена между местната власт и държавните контролни органи, като законът вменява конкретни задължения на всяка институция.

1. Основна отговорност: Общините

Според **Закона за защита на животните (ЗЗЖ)**, Кметовете на Общини носят основната отговорност за управлението на популацията на бездомни кучета на своята територия.

- **Задължения:** Общините трябва да разполагат с одобрени програми за овладяване на популацията, да осигуряват приюти, да организират улавянето, кастрацията, ваксинирането и идентифицирането (чипирането) на животните.
- **Отговорност при инциденти:** Съгласно установената съдебна практика (актуална и през 2026 г.), **Общината носи гражданска отговорност** за

вреди (неимуществени и имуществени), причинени от ухапване или нападение от безстопанствено куче на нейна територия. Пострадалите имат право да съдят общината за обезщетение.

2. Контролен орган: БАБХ

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) упражнява надзор върху дейността на общините и общинските приюти.

- БАБХ контролира спазването на ветеринарномедицинските изисквания и хуманното отношение към животните.
- Агенцията поддържа националната електронна база данни, в която се вписват всички регистрирани и безстопанствени кучета.

3. Отговорност на гражданите

- **Бивши собственици:** Лице, което изостави кучето си, продължава да носи отговорност за него. Изоставянето е административно нарушение и се наказва с глоби.
- **Лица, хранещи кучета:** В някои случаи съдебната практика разглежда хора, които системно се грижат за определени кучета пред блокове, като "надзорници", което може да доведе до споделена отговорност при инциденти, макар основната вина най-често да остава в общината.

В тази връзка Община Твърдица като орган, който отговаря за овладяване популацията на бездомните кучета и след анализ на данните показващ, че трябва да се продължи дейността следва да приеме съответния акт - **ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г., задължение произтичащо** от изискването за изпълнение на чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и чл. 21, ал. 4 от Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета, както и изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното

отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места и най-вече идентифициране на животните намиращи се под грижата и контрола на общината, за поведението на които общината отговаря.

Целта на програмата и плана за действие е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини. В контекста на това подцелите са:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.

- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популация;

съгласно разпоредбите на действащото законодателство

- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни;

- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец;

- Идентифициране на животните под контрола на общината чрез тяхното чипиране;

Проектът на „ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.“, е съобразен и не противоречи на действащото законодателство и правото на Европейския съюз.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т.23 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация в съответствие с чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и чл. 21, ал. 4 от Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета предлагам на Общинския съвет на Община Твърдица да вземе следните Решения:

1. Приема **„ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.“**.

2. Възлага на Кмета на Община Твърдица да извърши последващите съгласно закона действия.

Вносител:

Мария Гвоздейкова-Златева
Кмет на Община Твърдица

ПК/ПК

МОТИВИ

За приемане на „ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.“.

Съгласно изискванията на чл.28, ал.1 от Закона за нормативните актове, към предложениия проект на „ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.“ прилагам мотиви - отговарящи на изискванията на чл.28, ал.2 от ЗНА.

ПРИЧИНИ, НАЛАГАЩИ ПРИЕМАНЕТО НА ПОДЗАКОНОВ НОРМАТИВЕН АКТ:

- **Причини, които налагат приемането на нормативния акт:**
1.Общинската програма и плана за действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица са изготвени в изпълнение на чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета.
- Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места, идентифициране на животните намиращи се под грижата и контрола на общината, за поведението на които общината отговаря.

ЦЕЛИ:

- Целта на програма и плана за действие е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при които усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на

проблема. Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ПОДЦЕЛИ:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.
- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популация
съгласно разпоредбите на действащото законодателство
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.
- Овластяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на
явлението "безстопанствени кучета".
- Контрол върху отглеждането на домашни кучета.
- Повишаване чистотата на градската среда.
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от Закона
за защита на животните.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на новата „Наредбата“ ще е свързано с изразходване на допълнителни финансови средства от бюджета на Общината, които поетапно ще бъдат залагани в текущите бюджети съгласно конкретна годишна план смет за нужните действия. Най вероятно изпълнението ще е свързано с ангажиране на допълнителни човешки ресурси от специалисти в конкретната област.

Очаквани резултати от прилагането, включително финансови, ако има такива:

Като резултат от прилагането на новата нормативна уредба се очаква да се постигне:

- Устойчив контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.
- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популацията съгласно разпоредбите на действащото законодателство
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.
- По добър контрол върху отглеждането на домашни кучета.
- Повишаване чистотата на градската среда.

АНАЛИЗ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

Проектът на **ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.**“ е съобразен с:

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Становище на Световната здравна организация.
- Европейската конвенция за защита на животните.

- Международна практика.

и не противоречи на действащото законодателство и правото на Европейския съюз.

На основание чл.26, ал.3 от Закона за нормативните актове, проектът е публикуван на официалната страница на Община Твърдица, раздел “Проекти на нормативни актове“. На основание чл. 26, ал.4 от Закона за нормативните актове, във връзка с чл.77 от АПК, заинтересованите лица могат да направят предложения и да изразят становища по проекта на наредбата на електронен адрес obshtina@tvarditsa.bg или в деловодството на общината до 17:00 часа на 26.02.2026 г.

Приложение № 1

Към чл.16 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Община Твърдица	Нормативен акт: ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.“
Лице за контакт: Пламен Курумилев	Телефон и ел. поща: 045442221, sekretar@tvarditsa.bg
1. Дефиниране на проблема: До настоящия момент в Община Твърдица е в сила програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета приета през 2014 г. Период достатъчно дълъг за да могат да се направят съответните анализи. Анализирайки данните става ясно, че в периода 2020 – 2025 г. е извършен отлов и обработка на 191 броя кучета. От извършеното преброяване на безстопанствените кучета на територията на населените места през 2023 и 2025 г. става ясно, че съществена промяна в популацията не е настъпила, като съответно през 2023 г. са идентифицирани 32 броя кучета на територията на населените места от общината, а през 2025 г. са идентифицирани 33 броя безстопанствени кучета. Това налага извода, че следа да се предприемат нови мерки за справянето с описания проблем, като се изработи нов план с оглед проследяване на процеса на овладяване на популацията. Същевременно все още е доста спорна дефиницията дефиниция на понятието безстопанствино куче: Според българското законодателство (Закона за защита на животните), „безстопанствено куче“ е всяко куче, което няма собственик или има такъв, но се намира извън неговия надзор, не е под прекия му контрол или е изоставено. Основните характеристики включват:	

- **Липса на постоянен надзор:** Животното се движи свободно на обществени места без придружител.
- **Изоставяне:** Куче, чийто собственик го е напуснал с цел да се освободи от него.
- **Липса на идентификация:** Често тези животни нямат поставен микрочип или друг знак за собственост.

Общините са длъжни да залавят такива кучета, да ги обезпаразитяват, кастрират и ваксинират, след което, ако са здрави и неагресивни, ги връщат по местата на залявяне (освен ако не бъдат осиновени)]. Често срещан дабат е по въпросът, кой носи отговорност за безстопанствените кучета

Отговорността за безстопанствените кучета в България е споделена между местната власт и държавните контролни органи, като законът вменява конкретни задължения на всяка институция.

Общините. Според **Закона за защита на животните (ЗЗЖ)**, кметовете на общини носят основната отговорност за управлението на популацията на бездомни кучета на своята територия, като често отговорността по управление се приравнява като отговорност за поведението.

- **Задължения:** Общините трябва да разполагат с одобрени програми за овладяване на популацията, да осигуряват приюти, да организират улавянето, кастрацията, ваксинирането и идентифицирането (чипирането) на животните.
- **Отговорност при инциденти:** Съгласно установената съдебна практика (актуална и през 2026 г.), **общината носи гражданска отговорност** за вреди (неимуществени и имуществени), причинени от ухапване или нападение от безстопанствено куче на нейна територия, практика, която не споделяме с оглед на отговорностите на общината по управление на популацията, но не и по отношение отговорност за поведение на безстопанствените кучета, с изключение на тези, които са заловени обработени, чипирани и при преценка, че не са агресивни, паспортизирани и върнати на терен. Предполагането на вина априори считаме, че не следва да се толерира, с оглед превантивен възпитаващ ефект за

лицата собственици на домашни любимци в населените места, които при инцидент отричат надзор над животното и насочват към отговорност на общината, както и поради често срещаната практика собственици да изоставят животните си на територията на други населени места различни от населените места, в които са регистрирани самите те.

2. Отговорност на гражданите

- **Бивши собственици:** Лице, което изостави кучето си, продължава да носи отговорност за него. Изоставянето е административно нарушение и се наказва с глоби.
- **Лица, хранещи кучета:** В някои случаи съдебната практика разглежда хора, които системно се грижат за определени кучета пред блокове, като "надзорници", което може да доведе до споделена отговорност при инциденти, макар основната вина най-често да остава в общината.

В тази връзка община Твърдица като орган, който отговаря за овладяване популацията на бездомните кучета и след анализ на данните показващ, че трябва да се продължи дейността в тази посока следва да приеме съответния акт - **ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г., задължение произтичащо от изискването за изпълнение на чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и чл. 21, ал. 4 от Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета, както и изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места и най вече идентифициране на животните намиращи се под грижата и контрола на общината, за поведението на които общината отговаря.**

3. Цели:

Целта на програма и плана за действие е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема. Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

4. Идентифициране на заинтересовани страни:

1. Местна власт.

- Общинският съвет Твърдица приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните.
- Кметът на община Твърдица организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.
- Ветеринарен лекар за залавяне, кастриране, чипиране и маркиране , ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.

2. Държавни ветеринарни власти :

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

- Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица.

- Съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.
 - Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.
 - Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.
 - Предоставят на Общинска администрация - Твърдица списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.
 - Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
 - Организируют и провеждат задомителни кампании.
4. Физически и юридически лица на територията на общината.

5. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

За целите на оценката дефинираме набор от два валидни варианта:

Вариант 1 – „Без намеса ”(не се прави нищо)

Прилагането на вариант „Без намеса ”не води до постигане на описаните по-горе цели и открито противоречи на закона и представлява бездействие..

Вариант 2 – Приемане на Програмата

Ще се осигури действащ механизъм на Община Твърдица, в съответствие със закона.

6. Негативни въздействия:

Вариант 1 – „Без намеса ”(не се прави нищо)

Създава се риск за несъответствие с нормативните изисквания и нерегламентирани законови действия.

Вариант 2 – „Приемане на Програмата ”

Няма налице негативни въздействия.

7. Положителни въздействия:

Вариант 1 – „Без намеса ”(не се прави нищо) Не е на лице положително въздействие.

Вариант 2 – „Приемане на Програмата ”

Ще бъдат постигнати посочените по-горе цели и желани ефекти.

8. Потенциални рискове:

Няма потенциални рискове от приемането на „Програмата“

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

☐ **Ще се повиши в рамките на предвидените текстове.**

☐ Ще се намали

☐ Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Предложеният проект на „Програма“ не налага административни и структурни промени. Но се създават нови изисквания за спазване на правилата.

9. Създават ли се нови регистри?

Не се създават регистри различни от създадените до сега.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

☐ Актът засяга пряко МСП

☐ Актът не засяга МСП

☐ Няма ефект

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

☐ Да

☐ Не

12. Обществени консултации:

На основание чл.26, ал.3 от Закона за нормативните актове, проектът е публикуван на официалната страница на Община Твърдица, раздел “Проекти на нормативни актове“. На основание чл. 26, ал.4 от Закона за нормативните актове, във връзка с чл.77 от АПК, заинтересованите лица могат да направят предложения и да изразят становища по проекта на наредбата на електронен адрес obshtina@tvarditsa.bg или в деловодството на общината до 17:00 часа на ~~26.02~~ 2026 г.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☐ Не

ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

8890 Твърдица, пл. "Свобода" №1, тел.: 0454/42311, fax: 0454/44049,

e-mail: obshtina@tvarditsa.bg

www.tvarditsa.bg

ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.

*Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета
на територията на Община Твърдица 2026-2029г.*

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

V. МЕТОДОЛОГИЯ

**VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ
НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА**

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

VIII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

IX. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОЕКТА - КРИТЕРИИ

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма и плана за действие за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица са изготвени в изпълнение на чл.40, ал. 1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета.

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места, идентифициране на животните намиращи се под грижата и контрола на общината, за поведението на които общината отговаря.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Целта на програма и плана за действие е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ПОДЦЕЛИ:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.
- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популация

съгласно разпоредбите на действащото законодателство

- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

- Овластяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлениято "безстопанствени кучета". *и премане на хората и плещи от*
- Контрол върху отглеждането на домашни кучета. *отличава се от обществото на*
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни. *зърнават по и сега*
- Повишаване чистотата на градската среда. *зучеца*
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от Закона за защита на животните.

III. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Становище на Световната здравна организация.
- Европейската конвенция за защита на животните.
- Международна практика.

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

1. Описание на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;
- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

- Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;
- Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;
- Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците не са подготвени за проблемите, съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникнали трудности може да ги изоставят;

3. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен

максимум. Този максимум се нарича "носец капацитет на средата" и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

4. Анализ на обстановката в населените места на Община Твърдица.

През последните години не се наблюдава намаляване на случаите ухапвания от кучета. Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните - различен дял от ухапванията остават извън ползването на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ.

Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приют, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни (*социализирани*) безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

2) регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, ОЗЖ и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

V. МЕТОДОЛОГИЯ

Успешната практиката налагат прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕННИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината.

1. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината. При изпълнение на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Твърдица и във връзка с динамиката на популацията се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на общината.

- Преброяването започва с уведомление от министъра на земеделието, храните и горите до кметовете на общини със заложен в него срок.
- Кметовете на общини издават заповед за извършване на преброяването. Същото се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица, при спазване на принципа за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл.70 от Закона за противодействие на корупцията. В преброяването не могат да се включат участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучета.
- Преброяването се извършва веднъж на две години в периода март-юни или септември-ноември.
- При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.
- Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видими здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация.
- След извършване на преброяването в срок от 20 работни дни се съставя протокол, който се одобрява от кмета на общината и се публикува на интернет страницата на общината. Същият се изпраща на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ) в срок по чл.6, ал.3 от Наредба №4 от 01.02.2021г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.

2. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (*за кратко наричани обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

- Обработката на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани стационарни и/или подвижни амбулатории;
- Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани;
- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл.42, ал. 1 от ЗЗЖ. Тази дейност в община Твърдица се извършва от лицензирана фирма, съгласно изискванията на ЗЗЖ.
- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от ЗЗЖ.
- Членовете на екипите за залавяне на безстопанствени животни трябва да са преминали курс за обучение за защита и хуманно отношение към животните, съгласно чл.42, ал.3 от ЗЗЖ.

3. Евтаназия на неизлечимо болно и доказано агресивни безстопанствени кучета:
 - Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл.179, ал.3, т.1,2 и 4от ЗВД и чл.51 от ЗЗЖ.
 - Доказани агресивни кучета, участвали в инцидент с ухапване на човек се залавят приоритетно в рамките на едно денонощие след подаване на сигнала. При потвърждение на сигнала кучетата се подлагат на евтаназия съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.
 - Евтаназия на безстопанствени кучета, настанени във временни приюти, се допуска при условие на чл. 179, ал.3, т.1, 2 и 4 от ЗВМД след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания.
4. Създаване на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето.
5. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.
6. Провеждане на информационно - образователни кампании.

Образователните кампании се изработват и провеждат съвместно от Организациите за защита на животните и Общинска администрация – Твърдица.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета. Контролът по спазване на програмата се извършва от кмета на Община Твърдица и кметовете на съответните кметства.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и маркирането им като такива с подходяща маркировка.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВД. Общинска администрация - Твърдица изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации.
2. Таксата за домашни кучета се събира от Общинска администрация - Твърдица.

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт.

- Общинският съвет Твърдица приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните.
- Кметът на община Твърдица организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.
- Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с ветеринарен лекар за залавяне, кастриране, чипиране и маркиране , ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.
- Кметът на Община Твърдица или упълномощено от него лице организират

настаняването на безстопанствените кучета в приюти, регистрирани по чл.137, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

2. Ветеринарни власти са които:

- Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.
- Извършват контрол върху дейностите по програмата.
- Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

- Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица.
- Съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.
- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.
- Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.
- Предоставят на Общинска администрация - Твърдица списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.
- Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
- Организируют и провеждат задомителни кампании.

VIII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица съгласно чл. 40б от ЗЗЖ.

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения.
5. Проекти.
6. Организации за защита на животните.
7. Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

IX. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОЕКТА - КРИТЕРИИ:

Очаквани резултати от осъществяването на програмата.

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:
 - Повишаване безопасността на гражданите.

- Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

- Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.
- Намаляване на социалното напрежение.
- Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения.

- Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.

- Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.
- Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД
- Брой на обработените животни.
- Брой на регистрираните домашни кучета.
- Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.
- Брой на кастрираните домашни кучета.
- Брой на задомените кучета .
- Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати представени от кмета на общината пред изпълнителния директор на Националната ветеринарномедицинска служба, съгласно чл. 40, ал.4 от Закона за защита на животните.

- Брой граждани участващи като доброволци с цел реализация на програмата.

Настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица е изготвена съгласно чл.40, ал.1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от ЗЗЖ, приета е с Решение №....., по Протокол № На Общинския съвет и влиза в сила, след приемането ѝ от Общински съвет Твърдица за срок 2026- 2029 г.

*Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета
на територията на Община Твърдица 2026-2029г.*

Приложение №1

Х. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА ТВЪРДИЦА 2026-2029 г.

№	Действия	Изпълнители	Срок	Източници за финансиране и прогноза за необходимите ресурси в лв.	Очакван ефект
1.	Кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и връщане на животните по местата на заглавянето им				
1.1	Осигуряване на стационарни и/или мобилни амбулатории за обработка на безстопанствени и домашни кучета	Община, Организация за защита на животните	2026г. - 2029г.	Общински бюджет, Дарения, Проекти	Възможност за обработка на кучета - безстопанствени и домашни на територията на община Твърдица.

1.2	Организиране на съвместни проекти/ кампани по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на	ОДБХ; Община; Организация за защита на животните	Ежегодно	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Масово извършваните мероприятия по кастрация на безстопанствени кучета, допринася за по-бързото и сигурно овладяване на популацията на уличните кучета на дадена територия, а бързото им връщане по местата на залавянето им
	Безстопанствени кучета				гарантира недопускането на други, необработени кучета в ареала.
1.3	Просветно-информационни кампани	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Постоянен		Популяризиране дейността по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания, информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и пр.
1.4	Преброяване на безстопанствените кучета на територията на Община Твърдица	Община; Организация за защита на животните	Ежегодно	Общински бюджет; Дарения;	Възможност за точна преценка промяната в популацията на безстопанствените кучета като критерий за успеваемост на мерките по програмата.
2.	Регистрация на домашните кучета и контрол върху размножаването им, с цел блокиране на притока от дома към улицата.				
2.1	Изграждане на мрежа от обособени места за свободно разхождане на домашни животни	Община	Постоянен	Общински бюджет; Дарения; Европейски фондове	Изпълнение на нормативно изискване към кметовете на общини да осигурят маркирани и обособени обществени места за разхождане на домашни кучета. Осигуряване на добри условия за

					свободно разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на останалите граждани.
1.2	Разширяване функционалността на електронен регистър за административна регистрация на домашни кучета.	Община	2026-2029 г.	Общински бюджет	Подобряване обслужването на граждани - собственици на домашни кучета при административната регистрация на животните. Повишаване събираемостта от таксата за притежаване на домашно куче.
1.3	Организиране на сигурна система за навременно подаване и получаване на информация за ветеринарна регистрация на домашните кучета	ОДБХ, Организация за защита на животните	Постоянен		Изпълнение на нормативно изискване към ветеринарните лекари за предоставяне на тази информация. Събраната информация би дала ясна картина за реалния брой домашни кучета, отглеждани на територията на Община Твърдица.
1.4	Актуализиране на местната нормативна уредба, съгласно действащото законодателство.	Общински съвет/ Община/ ОДБХ/ ОЗЖ	При нормативна и фактическа необходимост		Навременно адаптиране на местната нормативна уредба към промените в националното законодателство.

1.5	Предписания и	Община	Постоянен		Повишаване гражданската активност и
					информация за болести пренасяни от животните, начини за предотвратяване разпространението на зарази и пр.
	притежаване на куче и нарушаванци общинските наредби за притежаване и отглеждане на куче.				
1.6	Организиране и провеждане на съвместни проекти/ кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни кучета.	ОДБХ; Организация за защита на животните; Община	Ежегодно		Стимулиране собствениците на домашни кучета да ограничат раждаемостта на своите животни и създаване на нежелано потомство.
1.7	Просветно-информационни кампании	Медии; Ветеринарни специалисти; Организация за защита на животните	Постоянен	Общински бюджет; Дарения; Проекти	Популяризиране действията по проблематиката, предприемани от страна на местната власт и партньорите ѝ по програмата. Запознаване на населението с полезна информация за нормативните изисквания,